

Poul Marcus <elbaekhus@gmail.com>

fre. 26.
feb. 19.35

til bcmp, niels_pedersen0, poulejby, leifbregnedalhansen

Hermed endnu et lille kedeligt kapitel fra mit virksomme liv.

Nu har jeg arrangeret en bolig til Jer. I Saltum ligger et hus i hovedgaden. Det er møbleret og klar til indflytning. Det er min venindes. Hendes forældre er nu døde, men huset er aldrig blevet tømt for møbler. Der har i tilbud om at bo så længe det er nødvendigt. Og det skal ikke koste jer noget!"

Flot.

I mellemtiden bliver aftalen med advokaten fra konkursboet, at vi indtil videre godt må bo i vort gamle hus i Gug, - men vi skal selv betale forbrug-et af el, varme og vand, som bliver aflæst og noteret ned. Så vi flytter i oktober – på Jakobs 11 års fødselsdag – tilbage til vort gamle hus. Senere køber familien huset til os, - og vi lejer os ind.

Fire dage efter at vi var "flyttet hjem" i vort hus igen, brød jeg psykisk sammen, og måtte have lægehjælp. En nat ringede Tove efter denne hjælp. Lægen kendte os selvfølgelig fra presseomtalerne i den senere tid. Han gav mig en beroligende sprøjte og gik igen. Uden betaling! Næste dag opsøgte jeg min egen læge, som heller ikke ville modtage betaling, - hvilket lægerne ellers var berettiget til idet vi stod i sygesikringsgruppe 2, og derfor selvfølgelig selv skulle afholde vore udgifter.

TAK

Den fik jeg også kvit og frit foræret af Aalborg Stiftstidende. Det var den glarmestersvend, som jeg havde ansat på værkstedet overtog butikken, som han kort efter flyttede op på Vesterbro i Aalborg

Jeg havde en følelse af at "alverdens" folk talte bag min ryg, - mange var udmærket klar over hvem vi var, og hvad vi havde været udsat for. Det var en ubehagelig følelse, som varede længe.

Vi havde jo – selvfølgelig – ikke noget med vor normale bankforbindelse at gøre længere. Dog var jeg en dag nødsaget til at opsøge filialen i Bredgade for eet eller andet ærinde. Jeg observerede at de som tidligere havde været flinke bankansatte overfor os, nu fortrak ud i baglokalet – da jeg trådte ind i banken. Der var "helt kold" luft over for os – og vi kom der aldrig mere. Vi gik ind i et andet pengeinstitut, - for at sætte d få penge ind på en bog, som vi havde i kontanter. Sådan ville Tove helst have det, hun syntes dette var mere betryggende end at "gemme" pengene i en cigarkasse i køkkenet. Papirerne blev udfyldt af en ekspedient, som derefter gik bagud i lokalet med formularerne, for at få em fuldmægtig til at bekræfte vort indsatte beløb. Da kom bankens chef hen til os, og oplyste os om at man ikke ønskede os som kunde, - hvorefter ekspedienten blev bedt om at

udbetale beløbet til os igen. Vi opsøgte derefter tre andre banker, men med samme resultat. Ingen ønskede os som kunde, - og ville ikke modtage vort beskedne beløb. Så vi fortsatte med vor cigarkasse en tid endnu!

Min læge havde sygemeldt mig, således at jeg ikke skulle stå til rådighed for arbejdsmarkedet, hvilket også var helt rimeligt. Jeg ville vist ikke være meget bevendt som arbejdskraft i denne svære tid. Derfor måtte jeg møde op på socialkontoret for at få udbetalt sygedagpenge derfra. Dette var dog nærmest umuligt, for når ikke man kunne overføre pengene til en bankkonto, så var det ikke muligt at få hjælp. Sådan var systemet. En meget barok situation opstod, det fortæller jeg om lidt. Men først måtte vi omkring betalingskontoret samt told- og skat for at få bekræftet skriftligt over for dagpengekantoret, at vi ikke havde gæld til det offentlige. Havde vi haft det, skulle det først modregnes, inden en eventuel udbetaling. Vi mødte faktisk ikke så megen forståelse – så vi blev henvist til kommunens egen advokat, - som – selvfølgelig uden honorar – kunne hjælpe os med vor "sag mod kommunen". Han var uhyre flink, og fik åbnet alle døre for os. Altid senere fik vi en førsteklasses behandling, når vi mødte op for at hente vore penge. Det var meget småt med penge for os, - så småt at vi under én eller anden sociallov blev tilkendt retten til hjælp for indkøb af bleer, vaskesæbe og nattøj til vores yngste dreng, som var vådligger. Jo, vi var kommet langt ud, - socialt.

Anders gik på privatskole. Det havde han gjort siden børnehaveklassen, - og nu gik han i 5. – eller 6. klasse. Mange af de forældre som havde deres børn på denne skole, fik mere eller mindre betalt børnenes skolegang gennem tilskud fra det offentlige. Vi havde – selvfølgelig – altid selv måttet betale. Naturligt nok, - for det havde vi jo sagtens kunnet hidtil. Men nu. Vi søgte om en friplads, - men fik aldrig et svar. Vi søgte igen – og fik afslag. Det ville jo have været ualmindelig synd for drengen, om han skulle forlade skolen og kammeraterne, - derfor indvilligede mine forældre i at låne os beløbet hver måned. Og da vi nogle år senere var vel ovenpå igen, blev vor gæld indfriet til mine forældre – dog uden renter.

Tove var helt fantastisk, hun holdt sammen på vor mangelfulde økonomi, og fik lavet god mad, som ikke kostede alverden. Hun holdt drengene rene, pæne og sørgede i det hele taget for at de ikke led nød på nogen måder. Hun holdt humøret oppe, og var en stærk kvinde. Meget stærk!

Jeg kunne ikke stå for presset, og fik sovemedicin om aftenen, samt smertestillende tabletter for en konstant og nærmest "lammende" modbydelig hovedpine om dagen – samt medicin mod en depression. En neurolog fastslog at jeg "intet" fysisk fejlede, men at smerterne var et udslag af psykotisk karakter. Jeg blev indstillet til et rekreationsophold på Vejlefyord. Dette afslog Amtet i midlertidig at bevillige. "Man" kunne kun tilbyde mig hvile på Psykiatrisk hospital, hvilket man samtidig frarådede!

Imidlertid var jeg en belastning for familien, - især over for Tove og børnene, som jo skulle holde mig ud hver dag. Mit humør var mildest taget meget svingende. Vi blev enige om at det nok var bedst at jeg tog imod tilbuddet om indlæggelse på Psykiatrisk Hospital i Aalborg.

Det blev jeg midt i januar 1989. Det var en meget grim oplevelse. Jeg fejlede jo intet, - og

blev så indlagt blandt vældigt syge mennesker. De to første dage var jeg sådan plaget af hovedsmerter, at jeg lå konstant i sengen bag mørklagte vinduer. Blot døre blev åbnet og der kom den mindste sprække med lys ind, jog smerterne gennem hovedet. Jeg havde ligefrem krampes af smerte, men der var givet ordre fra én læge – om at jeg ingen medicin måtte få--

Nyt kapitel: **EN SOCIAL DEROUTE ! - Arbejdsløs i 50 måneder:**

Det er ikke "spøgværk" at være arbejdsløs i 50 måneder, som jeg kom til at opleve det.

Også i dag kan jeg føle vrede, når jeg hører "bedrevidende" - måske især forretningsledere tale om: *Alle de arbejdsløse, som ikke gider bestille noget. Understøttelsen er også alt for høj. De skulle jages ud og bestille noget. M E N I N G S F Y L D T A R B E J D E -jamen, hvad er det for noget - de gider jo ikke! Og dem går vi og betaler til!"*

Joe, jeg kender alle flosklerne! Alt for godt. Jeg har det dybt inde i min sjæl. Den sjæl som nu har ar fra de 50 måneders lediggang!

For sandheden er jo: Når man har været aktiv alle sine dage, holder livet op sammen med arbejdet, - som Inger Bakker har sagt i en radioudsendelse.

Den første gang jeg var i byens (Aalborgs) centrum - efter at være blevet arbejdsløs - følte jeg mig som tilskuer til optagelserne af en film. En film hvori der ingen rolle var til mig. Min tid var blevet uden betydning - jeg skulle intet nå, intet - der var intet tidspres! Der var ikke nogen møder eller aftaler i kalenderen som skulle passes. Intet! Jeg gik underligt rundt - formålsløst, uden sans for hvor jeg gik eller hvorfor jeg var hvor jeg tilfældigvis var! Tiden skulle blot passere. Jeg sad en time eller to på bibliotekets læsesal - var en tur inde i ventesalen på banegården, hvor alt var hektisk, Folk kom, andre gik, ingen andre sad bare og så på, siddende på en bænk - som jeg gjorde. Jeg var iagttagende til andres liv. Jeg var en tur på gågaden, Algadede, Bispensgade, Gravensgade og tilbage til Algade, hvor jeg så flere som kendte mig, men jeg følte at de veg udenom - bort fra mig. De ville vel ikke vide hvad de skulle sige til mig, - og så er det jo lettere at "flygte". Den revisor, som vi havde benyttet os af gennem adskillige år, kom også gående - men helt tydeligt, - da han "opdager" mig - smuttede han bort. Ned i den lille smøge fra Gravensgade til klostret, - "Latinergyden".

Jeg gik ned og stod foran min gamle butik på Nytorv - og her så jeg kunderne komme og gå. Kom forbi min gamle fabrik i Jyllandsgade, hvor vi havde lavet landkort nede i kælderen og radio- og tv- kabinetter på de 2 øverste etager. Nu stod hele bygningen tom. Jeg gik videre til mit gamle lager i Lille Kongensgade - og ned til min butik i Danmarksgade - der hvor Tove havde passet butikken. Den lå i kælderen under "Dansk Metal" - lige på Frederikstorv. Jeg var i Rantzausgade - hvor vi havde haft vores "city lager" - og så gik jeg igen ind på biblioteket og satte mig i læsesalen. Livet gik sin gang, men jeg følte mig udenfor!. Havde ingen penge, men opdagede, at der var varme på læsesalen, og der var ingen som krævede noget af en købe en kop kaffe (som i Salling og Føtex) Ingen pligt til at købe en kop kaffe - blot for at få lov til at være her. Jeg kunne se der sad mange

arbejdsløse. Flere af dem mødtes ofte der - de kendte ligesom hinanden. Ikke fordi nogen talte sammen, men der var en indforstået samhørighed af os som intet arbejde havde. Os som var sat udenfor.

Jeg iagttog gennem årene at - selv arbejdsløse - er opdelt i rangklasser. Der var os, som måske havde opgivet håbet om et snarligt job, men ikke helt mistet modet. Vi interesserede os stadig for verden, vi fulgte i de billige antikvarier, gik med i aviser og så i bøger. De som ikke var "så langt nede" endnu mødtes på jobcentret på Arbejdsformidlingen - eller de gik på daghøjskole eller deltog i aktivitetskurser.

Der var desuden en gruppe som færdedes rundt i baggårde og i kælderbutikker i de billige antikvarier. DE købte bøger og film, som de efter gennemsyn / læsning atter solgte / ombyttede - denne gang til halv pris. Der var dem som mødtes i varmen for Frelsens Hær - i øvrigt et rart sted - og endelig de mindst synlige - dem som færdedes blandt narkomaner inde i parkene. Især i Kildeparken var der mange og de fik dagen til at gå med at sidde og drikke øl på en bænk - eventuelt stående på gadehjørnet ved Klostertorvet og ved det lille torv for enden af Slotsgade. DE dårligste, de som ikke "kun" var sat uden for arbejdsmarkedet, men også var psykisk bukket under - det var dem, som blev indlagt på Statshospitalet. Jeg har mødt dem!

Der fandtes endnu en gruppe. De havde en indholdsrig dag ved at handle. De kom som regel på læsesalen torsdag morgen og kastede sig over "Den Blå Avis", hvorfra de købte og solgte varer. Man gik sjældent forgæves til disse "handelsfolk", de kunne skaffe - næsten - alt.

Om formiddagen sov jeg længe, blev ikke klippet og barberet - og i en periode ikke vasket ret ofte, gik ikke længere til tandlægen, men lod bare daene gå. Intet formål med at stå op. Jeg kunne sidde i en stol og bare stirre ud i luften i adskillige timer. Hvad der stod i avisen havde ikke længere min interesse - og det de sendte i fjernsynet var mig så umådeligt og inderligt ligegyldigt!

Mit "indre" / "min sjæl" var i oprør og i opbrud, som gav sig udslag i en følelse af at være både fysisk og psykisk syg. Jeg havde "ondt" i maven og "ondt" ved hjertet, trykken for brystkassen - fuldstændig som om lungerne skulle krænges ud mellem ribbenene. Stærke smerter i struben og i halsen så det var svært både at spise og drikke. Når noget kom i munden "snørede" halsen sig sammen. Jeg fik kvalme og kunne meget ofte i en periode kaste op efter et måltid. Værst af det hele var dog, at jeg var så helt almindelig træt, ugidelig og absolut uden initiativ. Der var "myrekryb" i mine hænder og i mine arme. DE hænder som jeg tidligere havde været så stolt over at kunne bruge, når jeg skar glas og indrammede billeder, nu rystede de så meget i en periode, at et drikkeglas eller en kop ikke måtte være fyldt helt op. Det var mig en lang overgang ganske umuligt at "tage mig sammen" og f.eks. få slået græsplænen eller få ryddet op i kælder, garage og bryggers, som var i et syndigt rod.

Haven var groet til og da vi "flyttede tilbage" til huset var knækket et lille æbletræ - lige ved indgangsdøren. Dette knækkede træ, fik lov til at stå knækket i over 2 år. Jeg var bare ligeglad! Jeg var i et "sort hul" - og havde jeg ikke fået støtte og forståelse fra Tove - ja, da var jeg ganske enkelt bukket under. Det der med, at en "stor voksen mand" blot burde

tage sig sammen, hørte jeg ofte - men jeg kunne ikke bruge denne "trøst" til noget. For det var jo ganske umuligt at "tage mig sammen". Tove, børnene og jeg havde hinanden - og var altid sammen - for venner - eller dem som vi "troede" var venner - de nye fra Skeelslund - holdt sig pludselig borte fra os! Vi var ikke "spændende" mere, tro jeg!

Tit og ofte - og med sikkerhed hver mandag - var jeg inde på læsesalen i Aalborg for at se annoncerne i søndagsaviserne. I de år jeg var ledig, søgte jeg skriftligt 223 stillinger. Det var - - ansøgning -- nummer 223 der gav udslaget til, at jeg kom i gang igen. Det var på Aarhus Kunstmuseum.

Om mandagen gik aviserne på omgang mellem vi arbejdsløse. Måske var vi 12 - eller op til 15 personer, som efterhånden lærte hinanden at kende på den måde - derinde på bibliotekets læsesal. Stemningen var bestemt ikke løssluppen, nej, den var nærmest "trukket". Var sidemanden en "konkurrent" til det aktuelle job som var annonceret!

Når jeg kom hjem var jeg ofte fuld af håb, for netop den opslåede stilling måtte da "lige være mig"! Så kunne der gå en halv - eller helt op til en dag, hvor stillingen "rumsterede" i hovedet. Ansøgningen blev skrevet og postet i "blind tillid" til at denne gang, da måtte der da være gevinst! Men der var ikke gevinst. Hver dag gik jeg ud på vejen om formiddagen og ventede på posten,- jeg var bare så spændt. Er det mon i dag, jeg får svar? Og skuffet - det blev jeg hver eneste gang. Især de utallige gange, hvor jeg havde været så tæt på. Altså været til en personlig samtale. Det var gået godt, syntes jeg. Og så - ja, man ventede posten i spænding. Og så kom afslaget. Og hver eneste gang var skuffelsen ikke til at skjule. Jamen, hvorfor var der ingen der kunne bruge mig. Det var virkelig svært at blive ved at tro på sine egne evner. Jeg begyndte ligefrem at tale med mig selv om, - og sige til mig selv "Du kan heller ikke noget" - "mon arbejdsgiverne tror jeg er upålidelig?" - og så tænkte jeg meget over "*hvad skal der blive af mig, og af min familie, som burde være et forbillede for sine børn*". Det var frygteligt. Frygtelige tanker. Endnu i dag tænker jeg ofte på, om ikke jeg i denne lange tid har givet børnene et dårligt indtryk af deres far. De har i alt fald ikke haft et "stolt faderbillede" som de senere kunne "se op til". Tværtimod! Min selvtilid var helt i bund.

Jeg husker tydeligt, det var engang i 90'erne - jeg var lige ved at smile, men heldigvis beherskede jeg mig!

Jeg havde købt en brugt bog i et kælderantikvariat: *Brug hovedet bedre* - og efter at have læst to kapitler om at få en bedre hukommelse !! - lagde jeg den fra mig - og kunne ikke finde den igen. Jeg huskede overhovedet ikke hvor jeg havde lagt den.

Årene gik - det ene efter det andet.

En dag "vågnede jeg op" - og dette kan bedst beskrives med følgende afskrift fra min dagbog - skrevet den 4. september 1990.

04.04.90; Jeg sidder netop nu på et hotelværelse - på Gentofte Hotel. Et virkeligt dejligt værelse og jeg får serveret de bedste 2 - eller 3-retters menuer om aftenen.

I ca. 3 uger har jeg nu besøgt glarmestre og museer, som salgskonsulent for firmaet S. Thorball i Gentofte. Jeg får 10% i provision af hvad jeg sælger samt alle omkostninger betalt efter regning.

Næsten alle kundeemne jeg har besøgt, spørger efter et katalog og en prislister, hvilket "vi desværre ikke har" Flere gange har jeg derfor spurgt til dette, og forleden ringede firmaets indehaver, Jesper Andersen til mig og spurgte om jeg ville kunne lave et katalog for ham. Mod betaling, naturligvis. Aftale blev, at jeg skal bo her på Gentofte fra mandag til fredag, for hvilket jeg får udbetalt 5.00,- kroner + moms pr. uge. Jeg har nu arbejdet i to dage i denne uge og er godt i gang med at skrive og tegne et katalog til ham. Han er åbenbart imponeret over de tegninger, jeg laver. Heldigvis. Jeg bliver hentet klokken otte præcis på hotellet - og er her igen klokken atten. Jeg sidder på hans kontor og har bil til rådighed om dagen, så jeg kan køre ud til hans underleverandører for at få de oplysninger, som jeg jo nødvendigvis må have, for at kunne beskrive produkterne.

I går aftes inviterede Jesper Andersen og hans hustru Ida, mig ud til middag. De hentede mig klokken nitten femten - og vi kørte ud på Skovshoved Strandhotel for at spise. Vi fik en firerretters menu med mad af allerbedste kvalitet og tilberedning. Da Jesper Andersen betalte, så jeg, at han gav 1.500 kroner. Vi tog en taxa tilbage, idet vi tre havde drukket tre flasker vin. Ikke "bare" vin, -men god vin!

De to mennesker er virkelig så søde mod mig. De ved næsten ikke alt det gode de skal gøre for, at jeg kan føle mig tilpas og tilfreds. Hotellet her er dyrt - 650,- kroner pr. nat. Hvor har jeg dog været heldig.

Jeg havde fået iværksættelse, og kunne derfor arbejde som selvstændig, momsregistreret erhvervsdrivende. Desværre lykkedes det mig - efter 5 måneders forløb - ikke at få et så stort salg, at jeg kunne leve af det.

Jesper Andersen forhøjede derefter generøst sit tilbud, således at jeg hver måned havde et fast minimumsrådighedsbeløb. Måske var min psyke ikke i orden endnu, - for ofte var jeg meget ked af det, og sad i vognen uden for kundernes med "indvendige" tårer. Jeg kunne lige pludselig ikke klare at komme ind til kunderne længere. En dag, jeg var inde hos en kunde, kom jeg så forfærdentligt til at græde. Jeg kunne ikke holde det "indvendige" pres ud længere. Manden, jeg var hos, var heldigvis en som havde et stort hjerte - og jeg fik "lov" virkelig at tale ud med ham. Han sad måbende og lyttede på hvad jeg berettede om Skeelslund-tiden. Jeg ringede til Jesper Andersen om aftenen. Han ville meget gerne hjælpe mig yderligere, også med en ferie med løn, hvis det var økonomien det var galt med men min nedtrykte sindsstemning, kunne han jo ikke så godt klare for mig.

Det var en chance jeg havde fået fra et fint menneske. Måske var det "for tidligt" jeg var begyndt at arbejde. Derfor fortsatte jeg endnu et par år med at være arbejdsløs.

Langtidsledig. I oktober 1991 blev jeg - for første gang - kaldt til samtale på Arbejdsformidlingen. Det var nu den tid, hvor jeg skulle ud som langtidsledig. Den dag sad vi mange arbejdsløse i et stort lyst lokale. En kvinde "lirede" en remse af sig, noget hun havde lært sig udenad. Det var tydeligt at høre. Det var "en sang" hun kunne"! Derefter blev jeg tilbudt forskellige mulige job, men jeg ville nu hellere noget andet!

Jeg kom frem med hvad jeg hellere ville bruge tiden på, så de ville få mere glæde af min arbejdsindsats. Jeg foreslog, at jeg kunne gennemgå skolernes biologiske samlinger og

sætte dem i stand - eller jeg kunne "registrere" de kunstværker som hang på skolerne, og igangsætte en cirkulationsledning, idet faget billedkunst netop var indført. Eller hvad om der blev startet en naturskole i Aalborg. Jeg syntes dette var gode ideer som oven i købet intet ville koste kommunen. Men nej, - sådan kunne man virkelig ikke komme og forlange et job oprettet til sig. Om virkelig jeg troede, der var ressourcer til noget sådant !!!

Jeg blev faktisk hånet for mit initiativ. Jeg skulle vælge et af de job som blev forelagt mig. Lidt stædig er jeg - når det kommer dertil - for det lykkedes for mig at få en uge til at tænke over det i.

Jeg tog hjem og skrev til kulturdirektøren i Aalborg. Henning Nielsen, hed han. Mine tre forslag blev skrevet ned, og jeg gav en god begrundelse for mine ønsker. *Samme dag* som han havde modtaget mit brev, ringede kulturdirektøren mig op. Han syntes, det var rart, når der endelig var nogle ledige som selv kunne tage et initiativ.

Der blev "oprettet" et job til mig, som gik ud på at renovere de billeder som hang på skolerne. Jeg foreslog, at billederne skulle fotograferes, så der senere kunne blive udgivet et katalog over dem. Jeg havde jo en sjælden mulighed, idet jeg kunne fotografere billederne når glasset var ude af rammerne, og dermed undgå reflekser fra glasset. Alt blev bevilliget og jeg fik indrettet et lille værksted på Løvvangskolen i Nørresundby. Slutteligt kom der et fint lille katalog ud af mine anstrengelser, som jeg også nåede at skrive.

Jeg fik ni helt utroligt gode måneder som langtidsledig. Hver formiddag blev jeg inviteret ind til kaffe og rundstykker med inspektøren, souschefen og sekretæren på skolen. De var alle tre meget kunstinteresserede. Og vi havde det meget mere hyggeligt, end hvis vi havde siddet blandt lærerne inde på lærerværelset. Af og til kom kulturdirektøren også til mig - uden at han skulle andet på skolen og han lånte mig sine private kunstbøger, som jeg anvendte i forbindelse med, at jeg skrev kataloget og han begyndte at invitere mig med til de ferniseringer, som han i embeds medfør skulle åbne. Jeg blev inviteret med til generalforsamling i kunstforeningen ved Aalborg Kommune, jeg blev inviteret med på kunstforeningens studietur til Prag, Wien og Bratislava men havde ikke råd. Tre gange blev jeg inviteret ud til spisning om aftenen. Da jeg stoppede kom der en smuk gave fra kulturforvaltningen, med tak for min indsats - og der kom også en gave, en kunstbog fra Løvvang Skolens ledelse. Jeg fik en meget flot anbefaling. Han anbefalede mig over for Nordjyllands Kunstmuseum til en ledig stilling - men den fik jeg ikke !